2023 Jaarverslag

Leerpunt

Inhoudstafel

Hoofdstuk 1: Structuur & organisatie

Voorwoord p. 4

De opdracht van Leerpunt p. 6

Brede basiszorg en verhoogde zorg p. 10

Structuur en organisatie van Leerpunt p. 12

Hoofdstuk 2: Activiteiten van Leerpunt

Activiteitenverslag p. 18

Communicatie-overzicht 2023 p. 25

Toolkit uitgediept p. 28

Blik op 2024 p. 31

Hoofdstuk 3: Financieel rapport

Toelichting middelen p. 34

Structuur en organisatie

Een jaar van opstarten en voorbereiden

“Boeiend, vermoeiend, interessant én intensief.” Dat was 2023 bij Leerpunt voor algemeen directeur, Pedro De Bruyckere, en voorzitter van de raad van bestuur, Axel Buyse. Leerpunt werd opgericht eind december 2022, en in november 2023 is Leerpunt ook voor de buitenwereld gelanceerd met een persconferentie, een website én een toolkit.

Opstart

“Dat jaar hebben we nodig gehad om de organisatie uit te bouwen, op alle vlakken”, licht Pedro De Bruyckere toe. “Inhoudelijk uiteraard, met beleidsplannen, maar ook praktisch, financieel, organisationeel en juridisch moesten er beslissingen genomen worden en onduidelijkheden uitgeklaard worden. Gelukkig konden we vlot een bekwaam team samenstellen, wat heeft geholpen om een deel van die uitdagingen aan te pakken.” Axel Buyse: “Als voorzitter leidde ik de vergaderingen en bewaakte de basisopdrachten van Leerpunt: evidence-informed werken introduceren en stimuleren in de Vlaamse onderwijspraktijk en brede basiszorg en verhoogde zorg uitbouwen en ondersteunen in scholen. Die twee opdrachten hebben we quasi tegelijkertijd uitgewerkt.”

“Bovendien moesten we ook een ander evenwicht bewaken: dat we niet enkel onderzoek zouden financieren, maar dat de principes en kennis ook in het onderwijs geïntegreerd worden. Daar de juiste verhouding en een billijke verdeling van de middelen vinden was een evenwichtsoefening”, vult Pedro De Bruyckere aan.

Terugvloeien naar het veld

Samen met de raad van bestuur zijn de grenzen van de opdracht van Leerpunt afgebakend. Pedro De Bruyckere: “Het doel was de krijtlijnen uittekenen voor de komende jaren en principes verankeren, zoals combinatie wetenschap en praktijk en intensieve samenwerking met Vlaamse en internationale partners.” “En we bepaalden de kernprincipes van bestuur van Leerpunt”, vult Axel Buyse aan. Zo wordt er gewerkt met een klein maar krachtig team en wordt financiële zuinigheid toegepast. “Er moet zoveel mogelijk terugvloeien naar het veld”, benadrukt Pedro De Bruyckere.

“Leerkrachten en directie moeten voelen dat ze ondersteund worden.”

Samenwerking

Om zowel kwaliteitsvol te werken, relatief snel te kunnen opleveren, als de middelen gericht in te zetten, werkt Leerpunt samen met partners. Pedro De Bruyckere: “We kunnen steunen op grote, gevestigde organisaties als het Britse EEF (Education Endowment Foundation) en het Nederlandse NRO (Nederlands Regieorgaan Onderwijs) maar ook de OESO bijvoorbeeld. Wij kunnen werk van hen vertalen en hertalen zodat het relevant is voor ons onderwijs.”

“Omgekeerd kunnen onze onderzoeken en leidraden ook door hen overgenomen worden. Onze opdracht voor brede basiszorg en verhoogde zorg is in dat opzicht uniek: onze buitenlandse partners hebben dit soort onderzoeken en data nog niet. Daarin kan Leerpunt echt een pionier zijn.”

Overleg met onderwijspartners

Pedro De Bruyckere: “Ook hebben we bewust veel tijd gestoken in overleg met de onderwijspartners, zowel pedagogische begeleidingsdiensten en lerarenopleidingen als inspectie, koepels en netten, om duidelijk te maken dat Leerpunt weliswaar netoverschrijdend en Vlaanderenbreed werkt, maar niet een bestaande rol overneemt. Leerpunt vormt een ontbrekend stukje van de Vlaamse onderwijspuzzel.” Leerpunt lanceert initiatieven in co-creatie met het onderwijsveld. “Wij hebben hiervoor een dubbele check ingebouwd: niets passeert als het niet zowel door de wetenschappelijke commissie als de gebruikerscommissie geraakt.” Zij zien respectievelijk toe op wetenschappelijke onderbouwing en bruikbaarheid en toegankelijkheid voor de leerkrachten.

Vooruitblik op 2024

“Voor 2024 zal Leerpunt vooral investeren in de opstart van wetenschappelijke studies én projecten met impact op de klasvloer. In totaal gaat het om bijna 4 miljoen euro die ter versterking van het onderwijsveld zal gebruikt worden”, aldus Pedro De Bruyckere. “Vooral de projecten zullen een enorme impact hebben, zowel voor evidence-informed werken (via implementatie- en valorisatieprojecten), als voor brede basiszorg en verhoogde zorg (via begeleidingsprojecten).

Axel Buyse: “Wat voor mij voorop staat, is de hoop dat leerkrachten en directies voelen dat ze in toenemende mate ondersteund worden. Dat is heel belangrijk voor onze overbevraagde onderwijsmensen.” Leerpunt doet dat niet rechtstreeks in de klas, maar levert het materiaal aan waarmee scholen, lerarenopleidingen, pedagogische begeleidingsdiensten en alle anderen die scholen ondersteunen aan de slag kunnen gaan. “Een tweede mijlpaal wordt de publicatie van de kennisagenda. Voor de zomer zal duidelijk zijn over welke prioritaire thema’s onze leerkrachten meer kennis zoeken. In het najaar worden dan de eerste onderzoeksvragen geformuleerd”, vult Pedro De Bruyckere aan.

“De kennisagenda vloeit rechtstreeks voort uit onze opdracht om met de noden van het werkveld te werken. Het oplijsten van die noden kost echter tijd, terwijl het veld op dit eigenste moment nood heeft aan oplossingen.

> “Leerpunt kan pionier zijn voor brede basiszorg en verhoogde zorg. Onze buitenlandse partners hebben daar geen onderzoeken of data rond.”

Daarvoor lanceerden we een eerste Toolkit, ‘Leren en lesgeven voor lager en secundair onderwijs’, en lieten we de commissies als eerste opdracht beslissen welke leidraden van NRO en EEF ook relevant zijn voor ons onderwijs. Zij zullen als eerste hertaald en gepubliceerd worden, zodat we ook zonder kennisagenda al deels aan de noden van de leerkracht vandaag tegemoet kunnen komen.”

‘De vraag die ik het afgelopen jaar het meest heb gekregen is: ‘Wanneer kan er iets van Leerpunt verwacht worden?’ En ja, het had wat voeten in de aarde om alles in de startblokken te zetten, maar ik ben ervan overtuigd dat het ons in 2024 wind in de zeilen zal geven”, besluit Pedro De Bruyckere.

Kenniscentrum brengt evidence-informed werken naar de klasvloer

De Vlaamse regering besloot in 2022 tot de oprichting van Leerpunt, een onafhankelijk kenniscentrum met de expliciete opdracht om de onderwijskwaliteit en de leerprestaties in Vlaamse scholen te verbeteren. Pedagoog Pedro De Bruyckere werd aangesteld om het centrum op te richten en te leiden.

Net als in veel West- en Noord-Europese landen daalt ook in België en Vlaanderen de lees- en rekenvaardigheid van de leerlingen. Het aandeel studenten dat topscores haalt zakt, net als het aandeel leerlingen dat een gemiddeld niveau haalt. Daarentegen stijgt het aantal leerlingen dat de basisvaardigheden niét onder de knie heeft. Leerpunt is één van de initiatieven die moeten helpen om deze trend om te buigen.

Evidence-informed werken

Om dat te bereiken, verspreidt Leerpunt kennis over **effectieve didactiek** uit wetenschappelijk onderzoek en stimuleert en versterkt het **evidence-informed werken** in klassen en scholen. Leerpunt hertaalt daarvoor (internationale) inzichten uit onderwijsonderzoek, zodat het ook relevant is voor het Vlaamse onderwijsveld. Wat nadrukkelijk niet de bedoeling is, is dat Leerpunt bepaalde methodes of werkwijzen oplegt. **Eén aanpak is nooit zaligmakend** in het onderwijs: niet werkt overal en altijd in elke klas, met elke leerkracht. Leerpunt respecteert de professionaliteit en autonomie van het onderwijs.

Praktijken met bewezen effectiviteit, dienen ook getoetst te worden aan kosten- en leereffectiviteit. Alleen zo kunnen leraren of schoolteams weloverwogen **keuzes** kunnen maken ter versterking van het leren van de leerlingen. Leerpunt richt zich specifiek tot het gewoon en buitengewoon kleuter- en lager en secundair onderwijs. Indirect kunnen ook leerkrachten uit het volwassenonderwijs, deeltijds kunstonderwijs en hoger onderwijs aan de slag met de inzichten die Leerpunt deelt.

Onderwijsbehoeften capteren

Om relevante kennis en materialen te creëren die nuttig zijn voor ons onderwijs, voert Leerpunt overleg met verschillende onderwijspartners en bevraagt hen over

de noden en de prioriteiten van het onderwijs. Zo zullen onder meer de **kennishiaten** in kaart gebracht worden: waarover hebben leerkrachten en begeleidingsdiensten nood aan kennis? Van die lijst worden de prioriteiten bepaald in samenspraak met het onderwijsveld, wat resulteert in een **kennisagenda**. Die zal de komende jaren de focus en werking van Leerpunt bepalen, zowel wat betreft onderzoek (wetenschap) als implementatie-projecten (versterking van de praktijk). Zo biedt Leerpunt kennisbasis aan, die steeds onderbouwd is en zich zal blijven ontwikkelen.

Niets van wat Leerpunt zal laten evalueren, onderzoeken en ontwikkelen, wordt gepubliceerd zonder dat het een wetenschappelijke en bruikbaarheidscheck heeft doorstaan via de commissies van Leerpunt. Dit proces van co-creatie is belangrijk omdat Leerpunt wetenschap en praktijk naar elkaar toe wil laten groeien én wederzijds versterken.

Prioritaire partners

Vanuit die visie van co-creatie werkt Leerpunt samen met alle partners in het onderwijsveld. De pedagogische begeleidingsdiensten en lerarenopleidingen zijn daarbij onze prioritaire partners. Onder impuls van en met de kennis die Leerpunt ontsluit, kunnen de pedagogisch begeleiders, schoolontwikkelaars en lerarenopleiders evidence-informed-aanpakken naar de vloer brengen. Leerpunt pleegt op regelmatige basis overleg met de koe-

De opdracht van Leerpunt

1. Kennisbasis ontwikkelen

Leerpunt verzamelt wat werkt op vlak van didactisch handelen, rekening houdend met diverse contexten en leermiddelen. Deze kennisbasis is wetenschappelijk onderbouwd en vlot toegankelijk voor het hele onderwijsveld.

2. Klaspraktijk ondersteunen

Door de kennisbasis te vertalen naar de klas- en schoolpraktijk, hebben leerkrachten, pedagogisch begeleiders en lerarenopleiders toegang tot de wetenschappelijke kennis die hun pedagogisch-didactisch handelen kan ondersteunen.

3. Kennis communiceren, verspreiden & valoriseren

Leerpunt zorgt ervoor dat de wetenschappelijke kennis over effectieve klaspraktijk toegankelijk is, zowel praktisch (op een gratis website) als inhoudelijk (via helder taalgebruik). Via gerichte externe communicatie raakt de kennis zoveel mogelijk bekend en verspreid bij de leerkrachten. Tot slot zal Leerpunt ook zorgen voor een valorisatie van bestaande kennis, door deze te laten omzetten naar materialen en producten die bruikbaar zijn in een klas- of lescontext.

4. Gebruik kennis ondersteunen en stimuleren

De kennis over effectieve didactiek moet bij leraren(teams) worden ondersteund en gestimuleerd, met respect voor de eigen pedagogische projecten. Ook moet er aandacht zijn voor het versterken van het reflecterend en onderzoekend handelen van de leraren.

pels en netten maar tracht ook de inspectie, Klasse, VLIR, Vlaamse Hogescholenraad, VLOR, vakbonden en andere onderwijsorganisaties zoals Taalunie, i-STEM, ... te informeren en met hen in dialoog te gaan. Telkens wordt er afgetoetst of een duurzaam partnerschap in functie van evidence-informed werken binnen onderwijs mogelijk is.

Daarnaast werkt Leerpunt complementair aan onderwijsonderzoekscentra, waaronder Vlaamse universiteiten en hogescholen. Zij kunnen ook intekenen op de onderzoeks- en implementatieopdrachten die Leerpunt zal uitsturen. Zij kunnen ook intekenen op de onderzoeks- en implementatieopdrachten die Leerpunt zal uitsturen.

Centraal kennispunt

Als kenniscentrum is het doel van Leerpunt om kwalitatieve kennis en materialen samen te brengen. Onderwijsonderzoek wordt samengevat en op één plek ter beschikking gesteld, zodat leerkrachten en pedagogisch begeleiders sneller toegang hebben tot de beschikbare informatie. Ook internationale trends of inzichten rond evidence-informed werken en effectieve didactiek worden meegegeven.

Die kennis wordt verrijkt met Vlaamse 'good practices', goede voorbeelden en praktijkverhalen die leerkrachten kunnen inspireren over hoe iets aan te pakken in hun eigen klas. Leerpunt maakt daarbij maximaal gebruik van kennis en materialen die al ontwikkeld zijn, en gebruikt bestaande initiatieven om deze kennis te valoriseren en materialen te ontsluiten.

Evidence-informed werken: hoe & wat?

1. Identificeer onderwijsbehoefte leerling of ondersteuningsbehoefte of kennisnood bij onderwijsprofessionals of het team
2. Stel het didactisch handelen in vraag en verander dit handelen op basis van verschillende evidentiebronnen
3. Ontwikkelen of toepassen van een onderzoekende en reflectieve houding door kritisch te zijn over bronnen en betrouwbare meet- en evaluatie-instrumenten te gebruiken
4. Cyclus van reflectie en evaluatie van succesfactoren, belemmerende factoren en groeikansen van evidence-informed werken
5. Professionele en gedeelde leercultuur op school
6. Ondersteuning evidence-informed werken door beleid op school
7. Visie rond evidence-informed werken gedragen door het hele team
8. Vrijmaken tijd, ruimte en middelen om evidence-informed te werken
9. Verbindingen leggen

Internationaal netwerk

Om zowel de ontsluiting van bestaande kennis als de opstart van nieuwe studies zo efficiënt mogelijk te laten verlopen, onderhoudt Leerpunt contacten met internationale partner, zoals de Britse organisatie **Education Endowment Foundation** (EEF), van wie Leerpunt de toolkits en enkele leidraden zal overnemen. Ook met het Nederlandse NRO (**Nationaal Regieorgaan Onderwijsonderzoek**) onderhoudt Leerpunt nauwe contacten.

Eind 2023 trad Leerpunt ook toe tot EEN, een netwerk (**Evidence for Education Network**). Leerpunt is tegelijk actief bij de **OESO** en neemt deel aan internationale onderwijstoppen. Een manier om Leerpunt zichtbaar te maken, contacten te leggen en mee te surfen op het inhoudelijke, kwaliteitsvolle werk van het netwerk en zij (in een latere fase) op dat van Leerpunt.

In de komende jaren werkt Leerpunt verder aan het opzetten van partnerschappen en samenwerkingsverbanden, uitschrijven en opvolgen van projecten en onderzoeken. De eerste opleveringen worden verwacht in 2024.

Project

Brede basiszorg en verhoogde zorg

Leerpunt kreeg in 2023 de bijkomende opdracht, en de nodige middelen, om brede basiszorg en verhoogde zorg in scholen te versterken. Dit is een rechtstreeks gevolg van de uitvoering van het relanceplan 'Vlaamse Veerkracht' en gelinkt aan de start van het decreet leersteun en het nieuwe leersteunmodel in september 2023.

Het nieuwe leersteundecreet zet kwaliteitsvol onderwijs voor alle leerlingen centraal op een voor de leraar werkbare manier. Dat houdt in dat elke leerkracht zorgt dat elke leerling in elke klas het beste van zichzelf naar boven kan halen en maximaal kan leren. Voor de leerlingen met specifieke onderwijsbehoeften, is er verhoogde zorg. Daarbij worden op school extra maatregelen genomen om deze kinderen de gewone lessen te kunnen laten volgen.

Elke school in het gewoon onderwijs heeft de verantwoordelijkheid om een sterke brede basiszorg en verhoogde zorg uit te bouwen. Voor de leerlingen met specifieke onderwijsbehoeften, kunnen scholen ter ondersteuning leersteun aanvragen bij een leersteuncentrum. Om die leersteun efficiënt te kunnen inzetten, is het noodzakelijk dat brede basiszorg en verhoogde zorg goed verankerd zit in elke school en dat alle leerkrachten de competenties hebben om zorg te bieden aan alle leerlingen.

Samenwerking met pedagogische begeleidingsdiensten

Leerpunt heeft de opdracht om brede basiszorg en verhoogde zorg te versterken in scholen, en dit samen met de pedagogische begeleidingsdiensten. De focus ligt op het creëren van leerwinst, bij alle leerlingen maar in het bijzonder bij leerlingen in kwetsbare posities.

Onderzoeken en projecten

Om deze opdracht te realiseren, kan Leerpunt 4,4 miljoen euro investeren in twee onderzoeken en een reeks begeleidingsprojecten.

- Onderzoek naar hiaten in de kennisbasis voor brede basiszorg en verhoogde zorg
- Onderzoek naar de effectiviteit van begeleidingsinterventies en begeleiding binnen begeleidingsprojecten met betrekking tot brede basiszorg en verhoogde zorg met als doel de begeleiding effectiever te maken;
- Begeleidingsprojecten van instellingen, begeleidingsdiensten, bedrijven of consortia met als doel efficiënt brede basiszorg en verhoogde zorg te versterken door basis- en secundaire scholen te stimuleren evidence-informed aan de slag te gaan.

Deze opdracht is tijdelijk en loopt tot juni 2026.

Wat is brede basiszorg en verhoogde zorg?

Brede basiszorg

Brede basiszorg is de aanpak van de leraar bedoeld voor alle leerlingen in de klas. De leraar ontwerpt een toegankelijke en flexibele leeromgeving zodat elke leerling kwaliteitsvol onderwijs krijgt. Dat betekent dat de leerkracht actief op zoek gaat naar drempels die leren bij de leerling verhinderen én probeert die drempels weg te werken voor zoveel mogelijk leerlingen. Zo wordt leren en ontwikkeling bij zoveel mogelijk kinderen gestimuleerd. Elke school moet voorzien in brede basiszorg. Elke school voorziet brede basiszorg en stimuleert zo de ontwikkeling bij kinderen door een krachtige leeromgeving aan te bieden, leerlingen systematisch op te volgen, actief te werken aan het verminderen van risicofactoren en net de beschermende factoren te beschermen.

Brede basiszorg is een fase binnen het zorgcontinuüm (fase 0). Het zorgcontinuüm geeft in steeds hogere mate de intensiteit van ondersteuning weer die nodig is om de leerling de lessen uit het algemene curriculum te laten volgen. Die intensere ondersteuning wordt geboden door meer partners uit het schoolteam en het netwerk rondom zowel de leerling als de school.

Verhoogde zorg

'Verhoogde zorg' zijn extra maatregelen die de school neemt om ervoor te zorgen dat de noden van een leerling tegemoet gekomen worden zodat die tot leren kan komen. Die extra maatregelen moeten vallen onder 'redelijke aanpassingen', zoals remediërende, differentiërende, compenserende en dispenserende maatregelen.

Bronnen:

Wat betekent het zorgcontinuüm? – **Kenniscentrum Potential**
Decreet leersteun – **onderwijs.vlaanderen.be**
Het leersteunmodel – **onderwijs.vlaanderen.be**

Structuur en organisatie van Leerpunt

Leerpunt werd opgericht als een private stichting, aangestuurd door een Raad van Bestuur enerzijds en een algemeen directeur en strategisch adviseur anderzijds. Een wetenschappelijke en gebruikerscommissie werden opgericht om te adviseren en te waken over respectievelijk de wetenschappelijke kwaliteit en de praktische bruikbaarheid en toegankelijkheid van wat Leerpunt laat onderzoeken en ontwikkelen.

Proces van oprichting

Kenniscentrum Leerpunt werd in eind 2022 als private stichting opgericht door Vlaams minister van Onderwijs Ben Weyts als gevolg van de aanbevelingen die commissie Beter Onderwijs onder leiding van Philip Brinckman formuleerde. Een Raad van Bestuur werd samengesteld en in Pedro De Bruyckere werd een algemeen directeur gevonden.

De regering gaf Leerpunt **vier doelstellingen** mee:

1. Ontwikkelen van een onafhankelijke, toegankelijke en wetenschappelijk onderbouwde kennisbasis over wat werkt op het vlak van didactisch handelen, rekening houdende met diverse contexten en leermiddelen;
2. Vertalen van deze kennisbasis naar de Vlaamse klas- en schoolpraktijk om leraren te ondersteunen in hun dagelijkse klaspraktijk;
3. Gericht en helder communiceren, verspreiden en valoriseren van de kennis;
4. Ondersteunen en stimuleren van het gebruik van deze kennis door leraren(teams) in de dagelijkse klas- en schoolpraktijk, met respect voor de eigen pedagogische projecten en met expliciete aandacht voor het versterken van het reflecterend en onderzoekend handelen van de leraren.

De missie van Leerpunt is om de onderwijskwaliteit te verbeteren door het evidence-informed handelen van leerkrachten te stimuleren en het leren van leerlingen te versterken. In de tijd tussen oprichting (december 2022) en lancering (november 2023) werden door de Raad van Bestuur, de algemeen directeur en de regeringscommissaris de krijtlijnen van Leerpunt uitgetekend en de spelregels vastgelegd. Dit werk resulteerde in een beleidsplan voor evidence-informed werken en een beleidsplan voor brede basiszorg en verhoogde zorg.

Raad van Bestuur

De Raad van Bestuur van Leerpunt concentreert zich op de algemene strategie en de organisatorische en administratieve opvolging en werkt nauw samen met de algemeen directeur en strategisch adviseur. Ze wordt voorgezeten door voorzitter, Axel Buyse. Deze bestaat uit 10 leden, waarvan 6 voorgedragen (4 door de onderwijsverstrekkers, 1 door VLIR en 1 door VLHORA); en 4 onafhankelijke bestuurders.

Daarmee voldoet Leerpunt aan de bepaling deugdelijk bestuur in de Vlaamse overheid. De hele werking wordt mee opgevolgd door een regeringscommissaris. De Raad van Bestuur wordt bij haar beslissingen geadviseerd door de wetenschappelijke en gebruikerscommissie.

Wetenschappelijke commissie

De wetenschappelijke commissie van Leerpunt waakt mee over de verschillende opdrachten van Leerpunt. Ze bewaakt de wetenschappelijke kwaliteit van materialen die in opdracht van Leerpunt ontwikkeld worden. Daarnaast kan de commissie zelf initiatief nemen om de werking van Leerpunt te verbeteren. De wetenschappelijke commissie van Leerpunt bestaat uit maximaal 10 leden en 1 observator van Education Endowment Foundation.

Samenstelling Raad van Bestuur	
Axel Buyse	Voorzitter - Onafhankelijk
Walentina Cools	Onderwijsvereniging van Steden en Gemeenten (OVSG)
Griet Mathieu	Provinciaal Onderwijs Vlaanderen (POV)
Lieven Boeve	Katholiek Onderwijs Vlaanderen
Koen Pelleriaux	GO! Onderwijs van de Vlaamse Gemeenschap
Ann De Schepper	VLIR
Marc Vandewalle	Vlaamse Hogescholenraad
Wouter Duyck	Onafhankelijk
Dirk Jacobs	Onafhankelijk
Eric Stiers	Onafhankelijk

Samenstelling Wetenschappelijke Commissie (*)	
Lore Demedts	Voorzitter - Onafhankelijk
Charlotte Struyve	Voorzitter - Onafhankelijk
Wim Tops	Onafhankelijk
Gerard Baars	NRO
Nadine Engels	VLIR
Kris Van den Branden	VLIR
Wouter Hustinx	VLHORA
Wouter Schelfhout	VFO
Martin Valcke	FWO
Pieter Verachtert	VLHORA

(*) samenstelling d.d. 31/12/2023.

Gebruikerscommissie

De gebruikerscommissie van Leerpunt waakt mee over verschillende opdrachten van Leerpunt en adviseert over de praktische relevantie en bruikbaarheid van de materialen en procedures. De gebruikerscommissie bestaat uit maximaal 20 leden, enerzijds voorgedragen door organisaties en geledingen bepaald in het intern reglement van Leerpunt; anderzijds via vrije sollicitatie verkozen door de Raad van Bestuur. Het volledige takenpakket van de commissies kan geraadpleegd worden op **de website van Leerpunt**.

Samenstelling Gebruikerscommissie (*)			
Vicky Willegems	Voorzitter - VLIR	Marijke Vermandere	OVSG
Luc De Wispelaere	Voorzitter - OVSG	Tania De Smedt	GO!
Steven Dely	Onafhankelijk	Saskia Lieveyns	GO!
Gerrit Muylaert	Onafhankelijk	Tine Schürg	OKO
Marianne Jaspers	Onafhankelijk	Kris Denys	OKO
Erwin Scheltjens	Onafhankelijk	Bart Lammens	POV
Isabel van Kerckhove	Onafhankelijk	Marieke Van Nieuwenhuyze	POV
Elke Schellekens	Onafhankelijk	Katrien Struyven	VLIR
Liesbeth Piot	Katholiek Onderwijs Vlaanderen	Gert Naessens	VLHORA
Dieter Hoedekie	Katholiek Onderwijs Vlaanderen	Lincy Van Twembeke	VLHORA

(*) samenstelling d.d. 31/12/2023.

Operationele staf

De operationele staf van Leerpunt verzorgt de dagelijkse werking en de realisatie van de opdrachten. Ze wordt aangestuurd door een algemeen directeur, die wordt bijgestaan door een strategisch adviseur. De directeur en adviseur zien toe op de werking van Leerpunt, werken de strategie uit in samenspraak met de Raad van Bestuur, vertegenwoordigen Leerpunt nationaal en internationaal en verkennen en faciliteren samenwerkingen. De belangrijkste taken van de operationele staf zijn:

- Kennisnoden identificeren
- Kennisagenda opstellen
- Kenniscreatie stimuleren
- Kennisbasis communiceren, verspreiden en valoriseren
- Onderwijsveld mobiliseren om de kennisbasis actief te gebruiken
- Onderzoekend handelen van leraren te versterken
- Instrumenten en materialen aanbieden zodat onderzoek in klas- en schoolpraktijk kan gebruikt worden
- Kwaliteitszorg opzetten

Samenstelling Operationele Staf (*)		
Pedro De Bruyckere	Algemeen directeur	februari 2023
Chris Van Echelpoel	Operationeel manager	januari 2023 – augustus 2023
Isabelle Janssens	Strategisch adviseur	mei 2023
Elke De Pourcq	Communicatieverantwoordelijke	mei 2023
Eva Bruneel	Administratief medewerker	juni 2023
Katrijn De Groote	Beleidsondersteuner	november 2023
Emmelien Merchie	Wetenschappelijk medewerker	november 2023
Astrid Dhaenens	Financieel coördinator	december 2023

(*) samenstelling d.d. 31/12/2023.

Organogram van Leerpunt

Input

- Eigen uitbestede onderzoeksopdrachten
- OBPWO-programma
- PWO/FWO
- EEF Toolkit
- Internationaal onderzoek

Output

- Leerkrachten, scholen onderwijsprofessionals
- PBD
- Lerarenopleidingen
- Educatieve uitgeverijen
- Overheid
- Onderzoeksinstellingen

Raad van bestuur: strategie + administratief-organisatorische opvolging

10 bestuurders: 6 op voordracht van onderwijsverstrekkers (4), VLIR (1) en VLHORA (1) + 4 onafhankelijk. Regeringscommissaris

Wetenschappelijke commissie

VLIR - VLHORA - EEF - NRO - ...

- Bewaakt wetenschappelijke kwaliteit

Gebruikers-commissie

PBD - Leraren-opleidingen - Leraren en schoolleiders

- Bewaakt bruikbaarheid voor het onderwijsveld

Operationele staf

1. Identificatie kennisnoden
2. Kennis creëren door ontsluiting en synthese van relevante bestaande (inter)nationale wetenschappelijk onderbouwde kennis en materialen voor de onderwijspraktijk en contextualisering naar het Vlaamse onderwijs
3. Communicatie en verspreiding
4. Wetenschappelijke ondersteuning bij het gebruik van onderzoek in de klas- en schoolpraktijk

Activiteiten van Leerpunt

Activiteitenverslag

Leerpunt werkte in 2023 toe naar een volledige opstart van de organisatie. Het beleidsplan werd opgesteld en goedgekeurd, een team werd samengesteld en opgestart en in november 2023 kon Leerpunt officieel lanceren met een website en de Toolkit 'Leren en lesgeven'. Hier volgt een oplijsting van de vooruitgang en activiteiten in 2023.

Strategische pijler 1: Leerpunt vertaalt geïdentificeerde kennisnoden op het vlak van de onderwijspraktijk in een agenda voor kenniscreatie

Operationele doelstelling 1.1 Leerpunt identificeert kennisnoden voor de onderwijspraktijk

Operationele doelstelling 1.2 Leerpunt vertaalt de geïdentificeerde kennisnoden naar een driejarige kennisagenda en operationaliseert deze in jaarplannen

Wat deed Leerpunt in 2023 voor strategische pijler 1?

Leerpunt startte in 2023 met het in kaart brengen van de kennisnoden van het Vlaamse onderwijsveld. In eerste instantie werden daarvoor bevragingen van de onderwijskoepels en -netten en de pedagogische begeleidingsdiensten opgevraagd. We kregen 21 bevragingen toegestuurd, die allemaal werden verwerkt, gelabeld en geclusterd. Ook andere documenten, zoals onderzoeksrapporten en jaarplannen, werden geanalyseerd. Deze werkwijze moet de druk op het onderwijs verlichten: het onderwijsveld is verzadigd wat bevragingen en enquêtes betreft en dus wordt er gebruikt wat voorhanden is.

Het nadeel van deze werkwijze is dat de gebruikte methodologie en de vraagstelling niet altijd op elkaar is afgestemd wat vergelijken en concluderen moeilijk maakt. De vraag stelt zich of er niet één algemene bevraging moet opgesteld worden waar de onderwijspartners een eigen luik aan kunnen hangen zodat een brede en gelijkvormige captatie van kennisnoden mogelijk wordt.

Tegelijk werd op de website een permanent formulier ('**Vraagpunt**') geïnstalleerd, zodat ook leerkrachten, directies, beleids- en zorgcoördinatoren, pedagogisch begeleiders en lerarenopleiders op elk moment een vraag kunnen indienen.

Eind 2023, een goede maand na lancering, heeft Leerpunt al 38 vragen ontvangen uit het onderwijsveld. De meerderheid werd gesteld door leerkrachten, met als belangrijkste topics: klasmanagement, evaluatie en didactiek.

Aanvullend zullen in 2024 focusgroepen worden georganiseerd om de kennisnoden bij de verschillende onderwijsniveaus (kleuter, lager, eerste graad secundair en tweede/derde graad secundair) aan te vullen en een prioritering aan te brengen. De lijst kennisnoden die hieruit voortvloeit wordt de kennisagenda, die de lijnen zal bepalen die Leerpunt de komende jaren zal uitzetten.

De kennisagenda zal in 2024 gefinaliseerd worden.

Strategische pijler 2: Leerpunt draagt bij tot een kennisbasis voor de onderwijspraktijk door de ontsluiting van bestaande kennis

Operationele doelstelling 2.1 Leerpunt ontsluit de toolkit en andere materialen van de E.E.F. en de leidraden van de NRO via haar communicatiekanalen

Operationele doelstelling 2.2 Leerpunt valoriseert mee Vlaams praktijkgericht onderwijsonderzoek dat tot stand kwam via andere onderzoekprogramma's

Operationele doelstelling 2.3 Leerpunt organiseert over de eigen valorisatie-producten Inleidings- en nazorgsessies voor professionals op het vlak van de opleiding en professionalisering van leraren en schoolleiders en op het vlak van schoolontwikkeling

Wat deed Leerpunt in 2023 voor strategische pijler 2?

Leerpunt sloot in 2023 een overeenkomst met de Britse organisatie Education Endowment Foundation (EEF) voor het gebruik van haar Toolkits '**Leren en lesgeven**' (voor lager en secundair onderwijs) en '**Leren en ontwikkeling bij kleuters**'. Eind 2023 werd een van de twee Toolkits ('Leren en lesgeven') hertaald naar de Vlaamse onderwijscontent en gepubliceerd op de website na een uitgebreide kwaliteitscontrole door een externe partner. Leerpunt volgde voor de structuur van de toolkit de contractueel vastgelegde bepalingen en voorwaarden van EEF. De look & feel werd volledig aangepast aan de huisstijl die Leerpunt liet ontwikkelen.

In 2024 wordt ook de tweede Toolkit (Leren en ontwikkeling bij kleuters) gepubliceerd en zullen ook leidraden van EEF en de Nederlandse organisatie NRO (Nationaal regieorgaan onderwijsonderzoek) hertaald worden en via de website van Leerpunt toegankelijk gemaakt voor het hele onderwijsveld. Ook Vlaamse voorbeelden van goede praktijken en praktijkgericht en wetenschappelijk onderwijsonderzoek zullen via Leerpunt worden ontsloten. Waar relevant, worden deze gekoppeld aan de toolkits.

Zowel de procedures als de selectie van voorbeelden, praktijkverhalen, materialen en onderwijsonderzoek zal gebeuren aan de hand van kwaliteitscriteria die ook door de wetenschappelijke en gebruikerscommissie zijn geëvalueerd en bekrachtigd. Eind 2024 zal minstens de helft van de thema's uit de Toolkit voorzien zijn van voorbeelden.

Strategische pijler 3: Leerpunt doet aan kenniscreatie door middel van het uitbesteden van onderzoek

Operationele doelstelling 3.1 Leerpunt besteedt onderzoek uit om gedetecteerde kennisnoden in te vullen

Operationele doelstelling 3.2 Leerpunt werkt een kader uit voor het garanderen van de wetenschappelijke kwaliteit van de kenniscreatie

Wat deed Leerpunt in 2023 voor strategische pijler 3?

Het uitbesteden van onderzoek volgt in 2024, nadat de kennisagenda volledig is opgesteld. Ondertussen werkte Leerpunt wel aan kwaliteitscriteria in samenwerking met EEF en NRO waar *systematic reviews* en leidraden van Leerpunt aan moeten voldoen, zodat ook EEF en NRO deze kunnen gebruiken. Parallel daaraan werden kwaliteitscriteria opgesteld ter beoordeling van onderzoek, praktijkverhalen en valorisatieproducten. Deze criteria zullen zowel in de gebruikerscommissie als in de wetenschappelijke commissie gebruikt worden.

Strategische pijler 4: Leerpunt draagt actief bij aan een cultuur van evidence-informed werken in het Vlaamse onderwijs en zet daarvoor actief in op samenwerking en netwerking

Operationele doelstelling 4.1 Leerpunt worden een actieve partner in bestaande of nieuwe initiatieven die de versterking van evidence-informed werken in het onderwijs tot doel hebben

Operationele doelstelling 4.2 Leerpunt ontwikkelt wetenschappelijk onderbouwde modellen voor leraren- en schoolteams om evidence- informed te werken

Operationele doelstelling 4.3 Leerpunt stimuleert en versterkt optimaal de onderzoekende houding van onderwijsprofessionals

Operationele doelstelling 4.4 Leerpunt zet zelf initiatieven op die de versterking van evidence-informed werken in het onderwijs tot doel hebben

Wat deed Leerpunt in 2023 voor strategische pijler 4?

Leerpunt heeft een lijst opgesteld en contacten gelegd met relevante Vlaamse en internationale actoren en organisaties in functie van het promoten van evidence-informed werken. Daarbij werd in eerste instantie vooral de Toolkit 'Leren en lesgeven' van EEF naar voren geschoven als startpunt voor evidence-informed werken: wat werkt, wat werkt niet, volgens welke evidentie en tegen welke prijs?

Leerpunt is ook aanwezig op netwerkmomenten en conferenties over evidence-informed werken, houdt presentaties over het onderwerp om zowel het begrip ervan als het gebruik ervan te verspreiden. Zo gaf Leerpunt's algemeen directeur Pedro De Bruyckere een keynote-sessie op het NRO-congres begin november en organiseerde Leerpunt zelf een webinar om zowel de werking van Leerpunt als het evidence-informed werken toe te lichten.

Om ook scholen te begeleiden en stimuleren in evidence-informed werken, zal Leerpunt in 2024 implementatie-projecten financieren. In 2023 werd hiervoor voorbereidend werk uitgevoerd, waaronder het opstellen van kwaliteits-criteria voor oproep-, aanmeld- en selectieprocedure.

Strategische pijler 5: Leerpunt ontwikkelt een communicatiestrategie die het gebruik van kennis uit wetenschappelijk onderzoek en in de onderwijspraktijk ondersteunt en versterkt

Operationele doelstelling 5.1 Leerpunt ontwikkelt communicatiestrategie en bouwt van daaruit aan communicatiekanalen om kennis uit wetenschappelijk onderzoek op een laagdrempelige wijze te ontsluiten voor onderwijsprofessionals

Wat deed Leerpunt in 2023 voor strategische pijler 5?

Na het aanstellen van een communicatieverantwoordelijke eind mei 2023, werd de basis voor de communicatiekanalen vastgelegd. Dat bekent zowel de ontwikkeling van logo en huisstijl als het opstellen van de structuur, het ontwerpen en ontwikkelen van de website. De website is een cruciaal onderdeel in communicatie bij Leerpunt: het is het centrale punt waar alles naartoe verwijst, en alle onderzoek, materialen, valorisatieproducten samenbrengt. Leerpunt heeft de ambitie om het aanspreekpunt te zijn voor alles 'evidence-informed' en dan heb je een sterke website nodig.

Als eerste werd de EEF-Toolkit 'Leren en lesgeven' gelanceerd. Deze toolkit werd hertaald naar de Vlaamse onderwijscontext en onderworpen aan een kwaliteitscheck voor een externe partij. Valorisatieproducten die in opdracht van Leerpunt worden ontwikkeld, zullen worden opgesteld volgens de huisstijlrichtlijnen van Leerpunt, zowel in design & lay-out, als in taal-en woordgebruik. Leerpunt kiest bewust voor helder, laagdrempelig maar wetenschappelijk correct taalgebruik, om een maximale bereikbaarheid te garanderen.

Bij de lancering van Leerpunt werd ook een nieuwsbrief gelanceerd. De algemene nieuwsbrief, opgesteld in de huisstijl, informeert alle geïnteresseerden over de nieuwigheden, oproepen, events en artikels die Leerpunt lanceert.

Strategische pijler 6: Leerpunt zet een efficiënte, effectieve, integere en kwaliteitsvolle organisatie op

De strategische pijlers en de operationele doelstellingen op het vlak van organisatiebeheersing voor Leerpunt, zijn geïnspireerd op de leidraad organisatiebeheersing die de Vlaamse overheid sinds 2015 hanteert voor haar entiteiten. Leerpunt is een onafhankelijk kenniscentrum dat geen deel uitmaakt van de Vlaamse overheid, maar wel werkt in opdracht van de Vlaamse Regering en quasi volledig gefinancierd wordt met publieke middelen die door de Vlaamse Regering zijn toegekend.

Door zich voor de eigen organisatiebeheersing te baseren op het kader van de Vlaamse overheid, is Leerpunt maximaal voorbereid op de kwaliteitscontrole en eventuele audits vanuit de Vlaamse overheid op haar werking. Leerpunt baseert zich zowel op het EIKE-kader als op de 10 thema's van organisatiebeheersing.

- **Pijler doelstellingen-, proces- en risicomanagement**

Tijdens het opstartjaar werden contouren van Leerpunt uitgewerkt, vertrekkende van een heldere missie en visie. Er werd een beleidsplan uitgetekend met strategische pijlers en operationele doelstellingen over meerdere jaren. Na goedkeuring van de Raad van Bestuur distilleerde Leerpunt hieruit de operationele jaarplannen, welke gecommuniceerd werden naar de medewerkers van Leerpunt als naar alle belanghebbenden.

- **Pijler processen/risicomanagement**

De relevante belanghebbenden voor Leerpunt werden geïdentificeerd en worden op gepaste, eerlijke en transparante wijze geïnformeerd en geconsulteerd over het uitvoeren van de kerntaken van Leerpunt. Leerpunt houdt rekening met belangenconflicten, en schreef hiervoor een procedure uit die werd goedgekeurd door de Raad van Bestuur. Elk lid van de wetenschappelijke of gebruikerscommissie of elke andere ad hoc commissie krijgt deze procedure voorgelegd en moet potentiële belangenconflicten aangeven.

Om crisissen te vermijden, maakt Leerpunt doorheen haar beleidsplan duidelijk dat een aantal processen helder en transparant dienen omschreven te worden net als de daarmee gepaard gaande potentiële risico's. Aan de hand van een risicomatrix zal worden bepaald in welke mate het een hoog of laag risico inhoudt en welke bijkomende beheersmaatregelen hiervoor zullen moeten uitgeschreven en toegepast worden. Na ontwerp, volgt de uitvoering en controle en zullen deze processen geëvalueerd en gerapporteerd worden. Het proces van besluitvorming zal aangepast worden op basis van bovenstaande procedure.

- **Pijler monitoring**

Monitoring houdt in dat Leerpunt op maandelijkse basis bekijkt welke resultaten onze acties hebben gehad, en of we een doel bereikt hebben. Het kan ook een lacune of probleem aan het licht brengen, waarvan Leerpunt zal aangeven welke stappen ondernomen worden om dit aan te pakken of op te lossen. De resultaten van het monitoren van de realisatie van de doelstellingen zijn verwerkt in dit jaarverslag dat aan de Vlaamse regering dient voorgelegd te worden.

- **Pijler organisatiestructuur**

De structuur van Leerpunt is duidelijk en transparant voor iedereen binnen én buiten de organisatie en ondersteunt de realisatie van het beleidsplan en de operationele doelstellingen.

- **Pijler human resourcesmanagement**

Werknemers van Leerpunt worden intern billijk en extern competitief verloond en worden gestimuleerd in het combineren van werk en gezin. Wie presteert naar verwachting, kan zich verder ontwikkelen binnen de functie. Invulling van vacatures gebeurt op integere, transparante en professionele wijze; waarbij de functies en competenties afgestemd zijn op het succesvol uitvoeren van de kerntaken.

- **Pijler organisatiecultuur**

Voor Leerpunt is het belangrijk dat integriteit wordt gewaarborgd en dat haar medewerkers daarin worden ondersteund. Via kernwaarden wordt duidelijk gemaakt waar Leerpunt voor staat, en dit wordt ook duidelijk extern gecommuniceerd. Leerpunt stimuleert een open en constructieve sfeer, die de interne samenwerking verbetert en het bespreken van ethische dilemma's, cultuursituaties en (eventuele) integriteitsschendingen mogelijk is.

- **Pijler informatie en communicatie**

Eén van Leerpunts kerntaken is communiceren van wetenschappelijke kennis over didactisch-pedagogisch handelen en het onderwijsveld informeren over zowel deze kennis als over de valorisatieproducten of de evolutie van inzichten over evidence-informed werken in het onderwijs. Leerpunt zorgt daarbij voor de gepaste beeldvorming over evidence-informed werken. Via regelmatige interne overleggen en terugkoppelingen wordt gezorgd dat ook alle werknemers op de hoogte zijn van de hoofdlijnen, wat hen ondersteunt in het uitvoeren van de kerntaken.

- **Pijler financieel management**

Het financiële beheer van Leerpunt is gericht op de realisatie van het beleidsplan en de operationele doelstellingen. Daartoe stelt Leerpunt elk jaar een begroting op, waarvan de financieel coördinator het aanspreekpunt is. De rapportering van financiële gegevens gebeurt transparant, betrouwbaar en in lijn met de wettelijke bepalingen. De wet op de overheidsopdrachten wordt toegepast waar relevant. Een boekhouder en bedrijfsrevisor houden toezicht op de financiële toestand van Leerpunt. Ook de Raad van Bestuur wordt regelmatig op de hoogte gehouden.

- **Pijler facility plan**

Het facility plan is volop in ontwikkeling. Leerpunt gaat voor duurzame huisvesting door middel van rationeel ruimtegebruik in combinatie met thuiswerk en zuinig energie- en waterverbruik. Ze zet ook in op een groener wagenpark en stimuleert openbaar vervoer en fietsen. Er is een parking tegen betaling voorzien onder het kantoorgebouw, dat zich vlakbij een op- en afrit bevindt en op korte afstand van Gent-Sint-Pietersstation. Verschillende bussen en een gratis pendelbusje connecteren het kantoor met het station, wat het vlot en duurzaam bereikbaar maakt. Leerpunt is gehuisvest in een omgeving waar catering kan voorzien worden voor een vergadering maar waar ook eigen catering mogelijk is.

Daarnaast is er een restaurant met koffiebar in de gemeenschappelijke ruimte van het kantoorgebouw. Het Leerpunt-kantoor zelf beschikt over een eigen koffiezet en printer. In de huurprijs is schoonmaak van het kantoor voorzien. Het gebouw waar het kantoor zich bevindt, is steeds netjes zodat de Leerpunt-medewerkers en bezoekers zich in een aangename omgeving kunnen concentreren op hun taken.

- **Pijler Informatie- en communicatietechnologie**

Voor de uitvoering van het beleidsplan voorziet Leerpunt in de nodige ICT-middelen voor haar medewerkers. Zowel de informatie-organisatie als het informatieveiligheidsbeleid zijn erop gericht om data en privacy maximaal te beschermen maar ook integriteit en beschikbaarheid van ICT-systemen te garanderen.

Bereik via communicatie in 2023

Leerpunt focuste in 2023 op de ontwikkeling van logo en huisstijl, website, nieuwsbrief en sociale mediakanalen. Communicatie was in eerste instantie functioneel: aankondiging van opstart en inschrijven voor events als het webinar.

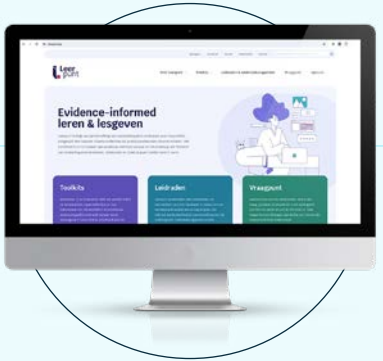
Eigen media zijn een belangrijke factor in de externe communicatie van een organisatie. Deze media heb je zelf in handen: je controleert de boodschap van A tot Z. Contact met het doelpubliek is rechtstreeks, wat Leerpunt ook laagdrempelig maakt, en gemakkelijk om te bereiken.

Daarom focuste Leerpunt in eerste instantie op het maken van een eigen website. Op basis van de kerntaken van Leerpunt werd een *future-proof* structuur uitgedacht, die op een logische manier kan uitgebouwd worden zodanig dat het vinden van informatie voor de gemiddelde Leerpunt-bezoekers overzichtelijk blijft. Een goede zoekfunctie was dan ook cruciaal: in één oogopslag moest duidelijk zijn in welk onderdeel bepaalde informatie kon teruggevonden worden.

De website werd gelanceerd samen met de eerste Toolkit 'Leren en lesgeven', gericht op lager en secundair onderwijs op **28 november 2023**. Gezien de media-aandacht waarmee dit gepaard ging, zorgde de lancering ook voor een grote interesse in de website, wat resulteerde in **1646 bezoeken**. In heel 2023 bereikte de website van Leerpunt **8354 bezoekers**.

Tegelijk werd ook een eerste **nieuwsbrief** verstuurd, ook opgemaakt in de huisstijl van Leerpunt. De nieuwsbrief is het belangrijkste informatiekanaal van Leerpunt: geïnteresseerden worden rechtstreeks gecontacteerd met het laatste nieuws van Leerpunt. Dit kan zowel een inhoudelijke update zijn, als de bekendmaking van een nieuwe opdracht, het lanceren van oproepen voor onderzoeken of projecten, inspirerende praktijkverhalen of het aankondigen van events. **Sociale media** wordt vooral gebruikt als kanaal om informatie te verspreiden en om naamsbekendheid te verwerken. Het laat geïnteresseerden toe op een laagdrempelige manier nieuws van en over Leerpunt te vernemen en te verspreiden.

In 2024 werkt Leerpunt een volledige communicatiestrategie en communicatieplan uit.

Website 2023

8.354
bezoekers

688
zoekopdrachten

38.102
pagina's

30
vragen
via Vraagpunt

22
vragen via het
contactformulier

Nieuwsbrief 2023

2 verstuurd naar in totaal
2.779 ontvangers

Sociale media 2023

	134	
	5.483	
	7.017	
	300	
	11	
	43	
	120	
	144	
	157	
	1.007	
	295	
	8.743	

= volgers | = bereik | = impressies | = retweets | = likes

Events

Leerpunt organiseerde twee events in 2023 bedoeld om een groot publiek te bereiken.

- 28/11/2023 – **Persconferentie in de Unesco campus Koekelberg**

In aanwezigheid van Vlaams minister van onderwijs Ben Weyts, verschillende leden van de Raad van Bestuur en het kabinet en journalisten, kon algemeen directeur Pedro De Bruyckere de start van Leerpunt aankondigen. Dit werd ruim gecoverd: de lancering van Leerpunt werd gecoverd door een tiental media, met informatie uit het persbericht aangevuld met interviews van Pedro De Bruyckere.

- 18/12/2023 – **Webinar**

Op 18 december 2023 werd een algemene introductie tot Leerpunt gegeven voor een ruim publiek van 424 geïnteresseerden. Pedro De Bruyckere lichtte de algemene opdracht van Leerpunt toe en het doel waar de organisatie naartoe werkt: evidence-informed werken introduceren, stimuleren en begeleiden in het onderwijs, de onderwijskwaliteit verbeteren en de leervertraging van leerlingen remediëren.

Algemeen directeur Pedro De Bruyckere nam, in naam van Leerpunt, ook deel aan events om Leerpunt en evidence-informed werken bekend te maken.

Event	Datum	Locatie
Onderwijsinspectie Vlaanderen	9 januari 2023	Brussel
Deelname onderwijstop Vlaanderen-Nederland	23 januari 2023	Antwerpen
Onderwijscommissie, Vlaams Parlement	2 februari 2023	/
Vlaamse Hogescholenraad, hybride	21 april 2023	Brussel
Vlaamse Interuniversitaire Raad, hybride	21 april 2023	Brussel
Pedagogische begeleidingsdienst	27 april 2023	Brussel
Ronde Van Vlaanderen	2 mei 2023	Antwerpen
Ronde Van Vlaanderen	16 mei 2023	Brugge
Ronde Van Vlaanderen	23 mei 2023	Gent
Ronde Van Vlaanderen	30 mei 2023	Tienen
EEN-meeting	5 tot 8 juni 2023	Jordanië
Ronde Van Vlaanderen	13 juni 2023	Hasselt
Online research seminar OECD	25 september 2023	/
Interparlementaire commissie, Vlaams parlement	2 oktober 2023	Brussel
Canon Cultuurdagen	2 oktober 2023	Antwerpen
Keynote NRO-congres	8 november 2023	Utrecht
Lancering website Leerpunt	28 november 2023	Brussel

Toolkit ‘Leren en lesgeven’ vat internationaal onderzoek over klaspraktijk toegankelijk samen

Leerpunt lanceerde in 2023 alvast een eerste Toolkit, de tweede volgt begin 2024. Deze toolkits worden wereldwijd gebruikt om evidence-informed werken binnen te brengen in de onderwijspraktijk.

Wat is een toolkit?

Een toolkit is een samenvatting van kwalitatief hoogstaand, wetenschappelijk onderwijsonderzoek over verschillende thema’s, zoals huiswerk, feedback of zelfregulerend leren. Om opgenomen te worden in de toolkit, moet het onderzoek voldoen aan verschillende criteria: de leerlingen zijn tussen 3 en 18 jaar oud, er wordt gewerkt met een valide vergelijkingsgroep (gelijkend in samenstelling), de resultaten zeggen iets over leerwinst en het onderzoek vond plaats in een normale schoolcontext. Geen laboratoriumstudies dus. Het team bij EEF ontwikkelde een manier om de grootte van het effect van een onderwijsonderzoek te berekenen. Voor elk geselecteerd

Samenwerking met EEF en NRO

Voor de lancering van de toolkits werkte Leerpunt nauw samen met EEF en het Nederlands Regieorgaan Onderwijsonderzoek (NRO). Voor het gebruik en de updates van de toolkits werd een licentie-overeenkomst afgesloten met het EEF. Zij bepalen de inhoud, structuur en weergave van de toolkit. Leerpunt heeft die voorwaarden geïmplementeerd in haar eigen huisstijl. Voor een meer intuïtief begrip van het concept ‘evidentiesterkte’ is het icoon aangepast naar een universiteitshoed.

Via NRO kreeg Leerpunt de vertaling van de toolkits in handen. Die basis werd gebruikt voor een hertaling van de toolkits naar de Vlaamse onderwijscontext. Die hertaling werd voorgelegd aan een externe organisatie voor een kwaliteitscheck en daarna nog eens naar EEF, voor een conformiteitscheck.

thema werden alle studies die in aanmerking kwamen volgens de criteria verzameld en de effecten berekend.

3 kernwaarden

Om de toolkit visueel begrijpelijk voor te stellen, wordt gefocust op drie kernwaarden, elk gelinkt aan een icoon:

5 **CIJFER:** Hoeveel leerwinst of vooruitgang brengt een bepaalde aanpak of onderwijspraktijk op?

CAP: Hoe sterk is de evidentie voor die leerwinst door die aanpak?

€ **EURO:** Hoeveel kost het om de aanpak in te voeren?

De toolkitthema's zijn volgens een vast patroon opgesteld, waarbij ook expliciet rekening werd gehouden met het potentiële effect van de aanpak op onderwijsongelijkheid. Zo wordt voordelen en valkuilen ook afgetoetst aan situaties van kinderen uit kansengroepen, of wordt de effectgrootte bij deze groep vergeleken met de referentiegroep.

Interview met Jonathan Kay

Jonathan Kay is het hoofd van 'Evidence Synthesis and International' bij Education Endowment Foundation (EEF). Hij leidt het team dat de onderwijsonderzoeken bestudeert en de effecten van de onderzoeken bepaalt en samenvat in de toolkit.

Waarom een toolkit?

Jonathan Kay: "De toolkit brengt wetenschappelijke onderzoeksresultaten op een laagdrempelige, toegankelijke manier bij het onderwijsveld. Wie niet werkt bij een onderzoeksinstituut, heeft gewoonweg geen toegang tot die studies. Daarenboven zijn de teksten ook weinig leesbaar én is het moeilijk om de effecten van alle studies samen te berekenen. Om te vermijden dat er aan 'cherry picking' wordt gedaan, bijvoorbeeld door enkel het onderzoek te onthouden of kiezen dat een effect heeft dat jij wil, maken we een samenvatting van de studies. Als er in de toolkit staat dat een bepaalde aanpak effect heeft en door voldoende evidentie wordt ondersteund, dan is dat een betrouwbaar gegeven."

Wat is het belangrijkste om de toolkit te gebruiken?

"De toolkitthema's zijn meer dan de drie icoontjes die de samenvatting bevattelijk maken. Zeker de secties 'achter het gemiddelde', 'onderwijsongelijkheid aanpakken' en 'hoe pas je dit nu toe in jouw klas' zijn extra aandacht waard."

Wat brengt de toekomst voor de toolkits?

"Momenteel doen we een nieuwe review van studies voor de Toolkit 'Leren en lesgeven'. De volledige update wordt verwacht eind 2024. We bekijken ook de mogelijkheden om de van de toolkits een 'live review' te maken, zodanig dat er geen vertraging meer zit op het implementeren van nieuwe studies."

De toolkit op de klasvloer

De toolkit is een instrument dat leraren of schoolteams kan helpen om beslissingen te nemen om het pedagogisch-didactisch handelen te optimaliseren. De toolkit schrijft niet voor wat leerkrachten moeten doen of hoe ze het moeten aanpakken om de onderwijskwaliteit te verbeteren en de leerwinst te doen stijgen. Het geeft wel tips hoe ze het kunnen aanpakken.

De expertise en inzichten van leerkrachten blijft van groot belang: om de kansen, behoeften en/of mogelijke hindernissen van en voor hun leerlingen in te schatten en de concrete toepassing van een aanpak uit te werken. De toolkit geeft de richting aan, leerkrachten bepalen de weg naar het doel.

Partnerschap met EEF

De toolkits zijn zo'n tien jaar geleden al ontwikkeld door de Britse organisatie Education Endowment Foundation (EEF) en worden sindsdien periodiek bijgewerkt. **De Toolkit 'Leren en lesgeven'** is de grootste en bevat 30 thema's. Doelpubliek is zowel het lager onderwijs als het secundair onderwijs. De toolkit voor het kleuteronderwijs ('Leren en ontwikkeling bij kleuters') telt tien thema's, waarvan Leerpunt er negen zal overnemen.

Leerpunt vertaalde niet alleen de toolkits, maar hertaalde ze ook naar de Vlaamse onderwijscontext. Dat betekent dat de wetenschappelijke evidenties werden gealigneerd met de gewoontes en de taal uit onze onderwijscontext. Het betekent ook dat niet-revelante thema's niet werden opgenomen.

Naar de **Toolkit Leren en Lesgeven**

Wat kan je verwachten van Leerpunt in 2024?

Leerpunt is eind 2023 uit de startblokken geschoten, heeft het team vervolledigd en is op stoomsnelheid voor 2024. Er staat heel wat te gebeuren: een overzicht.

1. Toolkit 'Leren en ontwikkeling bij kleuters'

Na de toolkit voor lager en secundair volgt er ook een toolkit voor het kleuteronderwijs. Daarin worden negen. thema's belicht, zoals de effecten van het stimuleren van beginnende geletterdheid en gecijferdheid, phonics en spelend leren.

Verwacht: februari 2024

2. Kennisagenda

De kennisnoden van onze leerkrachten worden verzameld via verschillende bronnen, zoals bevragingen en onderzoeksrapporten, maar ook gesprekken, focusgroepen en het Vraagpunt-formulier op de website. De prioritering van deze noden vormt de kennisagenda, een lijst met onderwerpen voor de komende drie jaar die zullen bepalen welk onderzoek er wordt uitgeschreven en hoe praktische en ondersteunende materialen verder worden uitgewerkt.

Verwacht: juni 2024

3. Praktijkverhalen & materialen

De toolkits vatten internationale, wetenschappelijke onderzoeken samen voor het onderwijsveld. Praktijkverhalen en andere ondersteunende materialen zullen leerkrachten helpen om met de toolkit aan de slag te kunnen in de klas. Eind 2024 zal de helft van de thema's in de toolkits voorzien zijn van bijkomend materiaal, Vlaams onderzoek of een praktijkverhaal. Om de kwaliteit van deze aanvullende materialen te kunnen waarborgen ontwikkelde Leerpunt kwaliteitscriteria in samenwerking met de gebruikers- en wetenschapscommissie.

Verwacht: vanaf midden 2024 regelmatige updates

4. Leidraden

De wetenschappelijke en gebruikerscommissie bepaalden als eerste werk welke leidraden, ontwikkeld door het Nederlands Regieorgaan Onderwijsonderzoek (NRO) en de Britse Education Endowment Foundation (EEF), hertaald kunnen worden naar de Vlaamse onderwijscontext. Dit geeft Leerpunt de kans om relatief snel met praktische aanbevelingen te komen voor het onderwijsveld.

Verwacht: tweede helft 2024, begin 2025

Leerpunt zal ook eigen leidraden laten ontwikkelen als blijkt dat nog weinig wetenschappelijke evidentie voorhanden is over prioritaire thema's en/of kennisvragen uit de kennisagenda. Hierbij wordt ook telkens expliciet aandacht besteed aan de uitwerking van voldoende ondersteunende praktische materialen en/of praktijkverhalen.

Verwacht: midden 2025

5. Onderzoeken

Leerpunt laat in 2024 ook een onderzoek starten over het ontwikkelen van een model voor evidence-informed werken in het onderwijs. De definitie van evidence-informed werken, welke positieve resultaten dit heeft op de klasvloer en de succes- en belemmerende factoren komt hierbij aan bod. Binnen het onderzoek worden ook kennishiaten en professionaliseringsnoden in verband met evidence-informed werken opgespoord.

Verwacht: midden 2025

6. Implementatieprojecten

Naast onderzoeken financiert Leerpunt ook projecten die het evidence-informed werken in scholen willen stimuleren. Scholen, pedagogische en andere ondersteunende diensten of organisaties kunnen hierop intekenen om professionaliseringsinitiatieven te ontwikkelen en uit te zetten. Dit kan aan de hand van thema's uit de toolkits. De sleutelelementen van evidence-informed werken staan centraal in de deze projecten.

Start: vanaf augustus 2024

Projecten en onderzoeken binnen project 'Brede basiszorg en verhoogde zorg'

1. Begeleidingsprojecten

Ook binnen het project 'Brede basiszorg en verhoogde zorg' financiert Leerpunt projecten van onderwijsinstellingen en pedagogische begeleidingsdiensten. Deze projecten hebben als onderwerp begeleiding van de onderwijsinstellingen om brede basiszorg en verhoogde zorg in scholen extra te stimuleren en ondersteunen.

Start: september 2024

2. Effectiviteitsonderzoek

Om te weten hoe effectief de begeleidingsprojecten rond brede basiszorg en verhoogde zorg zijn, laat Leerpunt een onderzoek uitvoeren dat precies dat in kaart zal brengen. Het gaat zowel over de begeleidingsinterventies als de begeleiding die brede basiszorg en verhoogde zorg op scholen moet versterken.

Verwacht: midden 2025

3. Onderzoek naar de kennishiaten binnen brede basiszorg

Tot slot laat Leerpunt ook een onderzoek uitvoeren naar de kennis die mist rond brede basiszorg en verhoogde zorg in het leerplichtonderwijs.

Verwacht: midden 2025

Financieel rapport

Toelichting middelen van Leerpunt

De activiteiten van Leerpunt worden gefinancierd uit overheidssubsidies.

Bij besluit van de Vlaamse Regering van 16 december 2022 werd aan Leerpunt een subsidie verleend voor een totaal van maximaal 2.605.000 euro. De subsidie heeft betrekking op de periode van 17 december 2022 tot en met 30 juni 2024. Op basis van het goedgekeurde beleidsplan werd een uitstel van één jaar toegekend voor de middelen voor de uitbesteding van onderzoek en voor oproepen.

Binnen de kaderovereenkomst die afgesloten werd met de Vlaamse regering werd Leerpunt een financiële ondersteuning van 2 miljoen euro per werkingsjaar toegekend. De kaderovereenkomst heeft betrekking op de periode 1 juli 2024 tot en met 30 juni 2028.

Project brede basiszorg en verhoogde zorg

Daarnaast werd Leerpunt een bedrag van maximaal 6.000.000 euro toegekend door de Vlaamse regering voor de versterking van de brede basiszorg en verhoogde zorg in scholen voor gewoon basisonderwijs en gewoon secundair onderwijs voor de periode van 17 december 2022 tot en met 31 augustus 2026.

Verantwoording financiële middelen

Voor dit bedrag dient Leerpunt jaarlijks een begroting in die wordt gereviseerd en goedgekeurd door de Vlaamse regering. Jaarlijks legt Leerpunt ook financiële verantwoording af in een gedetailleerd eindverslag. De financiële werking van Leerpunt wordt beheerd door een boekhoudkantoor. Jaarlijks wordt ook beroep gedaan op een bedrijfsrevisor voor jaarlijkse controle van de boekhouding en de jaarrekening.

Depotnummer: D/2024/16382/01

Koning Albert II-laan 15 bus 917, 1210 Brussel
info@leerpunt.be, www.leerpunt.be
09 396 71 48

30 juni 2024

Met steun van de Vlaamse overheid

Vlaanderen
is onderwijs & vorming